

فهرست مطالب

۵ مقدمه دکتر محمدحسین بیاتی
۹ مقدمه نگارنده
۲۱ فصل اول: کلیات و مبانی
۲۲ بخش اول: حروف الفبای زبان عربی
۲۲ تعداد حروف:
۲۲ بخش دوم: تعریف و تفاوت حروف شمسی و قمری
۲۲ تفاوت « الف » و « همزه »
۲۳ « انواع همزه »
۲۴ بخش سوم: شاخه های اصلی قواعد ادبیات عربی :
۲۴ انواع کلمه :
۲۵ کارگاه شناخت کلمه:
۲۵ چگونگی شناخت و تمیز کلمات از یکدیگر:
۲۷ فصل دوم: صرف
۲۸ بخش اول: اسم
۲۸ علامت های اسم:
۲۸ تقسیمات اسم:
۲۸ تقسیم اسم از لحاظ جنسیت:
۲۹ علامات مؤنث : (راه های شناخت مؤنث)
۲۹ انواع مؤنث:
۳۰ تقسیم اسم به مفرد ، مثنی و جمع:
۳۰ شرایط جمع مذکر سالم :
۳۱ چه کلماتی با « ات » جمع بسته میشوند :

- ۳۲ اسم های اشاره:
- ۳۳ ضمائر:
- ۳۳ انواع ضمائر منفصل:
- ۳۴ انواع ضمائر متصل:
- ۳۵ تقسیم اسم به جامد و مشتق:
- ۳۷ طریقه ی ساختن اسم فاعل و اسم مفعول ثلاثی مزید:
- ۳۷ اسم مکان و زمان:
- ۳۸ صفت مشبّهه:
- ۳۹ اسم موصول:
- ۳۹ تعریف موصول:
- ۴۰ انواع موصول:
- ۴۰ اسمهای موصول خاص:
- ۴۱ تقسیم اسم به متصرف - غیر متصرف:
- ۴۱ تقسیم اسم به معرفه و نکره:
- ۴۱ انواع معارف:
- ۴۲ تقسیم اسم از لحاظ اعراب:
- ۴۲ مقصور - ممدود - منقوص - صحیح الآخر:
- ۴۳ انواع اعراب:
- ۴۳ کلمه در چه حالتی اعراب تقدیری میگیرند:
- ۴۵ اسمهای غیر متصرف:
- ۴۶ اعراب فعل مضارع: فعل مضارع دارای ۳ نوع اعراب میباشد:
- ۴۶ ۱- مضارع مرفوع:
- ۴۶ ۲- مضارع منصوب:
- ۴۷ ۳- مضارع مجزوم:
- ۴۸ اسامی مصغّر - منسوب:
- ۴۸ « طریقه ساختن اسم مصغّر »:
- ۵۰ خلاصه اسامی مصغّر و منسوب:

۵۰	« اسماء شرط »
۵۱	حروف شرط (اِن ، اَو)
۵۱	« اسماء استفهام »
۵۲	« اسماء اصوات »
۵۲	« اسماء فعل » (این اسم ها مبنی هستند)
۵۳	« کنایات »
۵۳	« ظروف » (مفعولٌ فیهِ)
۵۴	بخش دوم: فعل «مشخصات فعل»
۵۴	اقسام فعل
۵۵	فعل ماضی
۵۵	فعل مضارع
۵۷	نمونه صرف ۱۴ صیغه ماضی استمراری
۵۷	« فعل امر »
۵۷	امر غائب (امر بلام) :
۵۸	امر حاضر (امر به صیغه) :
۵۸	ثلاثی مجرد :
۵۸	حالت دوم :
۵۹	خلاصه روش ساختن فعل امر مخاطب :
۵۹	امر متکلم :
۶۰	جَدَد - نَفی - نَهی :
۶۲	نهی (امر منفی) :
۶۳	خلاصه ساختن فعل نهی :
۶۳	طریقه متعدی نمودن فعل لازم در عربی
۶۴	تبدیل فعل لازم به متعدی در ادبیات فارسی :
۶۵	تقسیم فعل به معلوم - مجهول :
۶۵	طریقهٔ مجهول نمودن افعال
۶۸	تقسیم فعل به ثلاثی و رباعی :

- ۶۸ فعل ثلاثی مجرد:.....
- ۶۹ فعل ثلاثی مزید:.....
- ۶۹ بابهای مهم و مشهور ثلاثی مزید.....
- ۶۹ طریقه ساختن فعل مضارع ثلاثی مزید.....
- ۷۰ کاربرد ابواب ثلاثی مزید:.....
- ۷۱ نکته: تفاوت بابهای « مُفَاعَلَه » و « تَفَاعُل »:.....
- ۷۳ افعال رباعی مزید:.....
- ۷۴ تقسیم فعل به صحیح و معتل :.....
- ۷۵ نمونه صرف فعل مضاعف:.....
- ۷۷ انواع اِعلال :.....
- ۸۲ مثال از قرآن کریم:.....
- ۸۲ اعلال فعلهای ناقص در بابهای افعال ، افتعال ، انفعال ، استفعال :.....
- ۸۳ مقرون - مفروق.....
- ۸۴ (ماضی مجهول).....
- ۸۷ قواعد کلی اعلال:.....
- ۸۸ طریقه مجهول افعال ، مضاعف ، مهموز و معتل:.....
- ۸۹ مجهول افعال مضاعف.....
- ۹۰ مجهول افعال مهموز.....
- ۹۰ مجهول افعال معتل.....
- ۹۲ مجهول اجوف.....
- ۹۳ نمونه قرآنی :.....
- ۹۵ مجهول ناقص:.....
- ۹۶ نمونه قرآنی :.....
- ۹۷ صرف افعال مضاعف، مهموز و معتل در ثلاثی مزید:.....
- ۹۷ « مزیدات مضاعف ».....
- ۹۸ « مزیدات مهموز ».....
- ۹۹ « مزیدات مثال ».....

۹۹	« مزیدات اجوف »
۱۰۰	« مزیدات ناقص »
۱۰۱	تقسیم فعل به متصرف - غیر متصرف:
۱۰۴	بخش سوم: حرف « مشخصات حرف »
۱۰۴	حروف عامل
۱۱۰	حروف غیر عامل
۱۱۵	حروف زائد:
۱۱۵	تقسیم کلمه به معرب و مبنی:
۱۱۵	کلمات معرب:
۱۱۵	چه کلماتی مبنی هستند؟
۱۱۶	تحلیل صرفی
۱۱۶	موارد تحلیل صرفی یا تجزیه یک اسم:
۱۱۷	موارد تجزیه یا تحلیل صرفی یک فعل:
۱۱۷	موارد تجزیه یا تحلیل صرفی یک حرف:
۱۱۹	فصل سوم: نحو
۱۲۰	انواع فاعل:
۱۲۰	ضمیر مستتر واجب:
۱۲۱	نائب فاعل:
۱۲۲	اقسام مفعول:
۱۲۳	انواع مفعول به:
۱۲۵	انواع ظرف:
۱۲۸	مفعول مطلق:
۱۲۸	راه تشخیص مفعول مطلق نوعی از تاکیدی:
۱۲۹	مفعول له یا مفعول (لأجله):
۱۲۹	مفعول معه:
۱۳۰	حروف جرّ:
۱۳۰	الصفه و الموصوف:

- ۱۳۱ اقسام صفت :
- ۱۳۲ مضاف و مضافاًلیه :
- ۱۳۳ انواع خبر :
- ۱۳۴ مطابقت خبر با مبتدا :
- ۱۳۵ شرایط مبتدا و خبر :
- ۱۳۶ الف : در موارد ذیل واجب است مبتدا بر خبر مقدم گردد :
- ۱۳۷ ب : در موارد ذیل لازم است خبر بر مبتدا مقدم گردد :
- ۱۳۸ شرایط حذف مبتدا و خبر :
- ۱۳۹ *مواردی که واجب است مبتدا حذف گردد :
- ۱۳۹ *مواردی که واجب است خبر حذف گردد :
- ۱۴۰ افعال ناقصه :
- ۱۴۱ ملحق به افعال ناقصه :
- ۱۴۱ افعال مقاربه :
- ۱۴۲ افعال مقاربه به سه قسمت تقسیم میشوند :
- ۱۴۲ افعال قلوب :
- ۱۴۳ تفاوت اِنَّ وَّ اَنَّ :
- ۱۴۵ حروف شبیه به اَیْسَ :
- ۱۴۶ حال :
- ۱۴۷ انواع حال :
- ۱۴۸ انواع تمیز :
- ۱۵۰ تفاوت بین حال و تمیز :
- ۱۵۱ انواع منادی و اعراب آنها :
- ۱۵۳ مشهورترین ادات استثناء عبارتند از :
- ۱۵۴ مستثنی به غیر :
- ۱۵۴ مقدّم شدن مستثنی :
- ۱۵۴ اقسام استثناء :
- ۱۵۵ اعراب مستثنی :

۱۵۶ خلاصه اعراب مستثنی:.....
۱۵۶ اقسام توابع:.....
۱۵۷ انواع بدل:.....
۱۵۸ کاربرد حروف ربط:.....
۱۵۹ العددُ والمعدود:.....
۱۵۹ عدد بر دو قسم است:.....
۱۵۹ عدد اصلی:.....
۱۶۱ اعداد مرکب.....
۱۶۲ اعداد عقود:.....
۱۶۲ اعداد معطوف:.....
۱۶۵ اعداد کسری:.....
۱۶۵ اعداد توزیعی:.....
۱۶۷ تست فصل اول (مبانی):.....
۱۷۱ تست فصل دوم بخش اول.....
۱۸۷ تست فصل دوم بخش دوم (افعال).....
۲۳۱ تست فصل دوم بخش سوم (حروف).....
۲۳۷ تست فصل دوم (بخش معرب و مبنی، اعراب)+فصل سوم.....
۲۶۵ تست اعداد.....
۲۷۱ تست جامع.....

avabook.com

فصل اول

کلیات و مبانی

avaboo.com

بخش اول: حروف الفبای زبان عربی

تعداد حروف:

۲۹ حرف که عبارتند از:

۱۴ تا قمری که عبارتند از: ا-ب-ج-ح-خ-ف-ق-ک-ع-غ-و-ه-ی-م
۱۴ تا شمسی که عبارتند از: ت-ث-د-ذ-ر-ز-س-ش-ص-ض-ط-ظ-ن-ل
نکته: حرف بیست و نهم « الف » است که نه شمسی است نه قمری .

توجه: چهار حرف « پ-چ-ژ-گ » در عربی وجود ندارد.

بخش دوم: تعریف و تفاوت حروف شمسی و قمری

هر گاه بر سر حروف شمسی « ال » درآید « ل » آن خوانده نشده و حرف شمسی مشدّد می‌شود .

مثل: أَلشَّمْسُ - أَلرِّضَا

هرگاه بر سر حروف قمری « ال » درآید « ل » آن خوانده می‌شود بدون اینکه حرف قمری مشدّد

گردد. مثل: أَلقَلَمُ - أَلکِتَابُ .

تفاوت « الف » و « همزه »

۱- « الف » هیچگاه اعراب (حرکت « َ ِ ُ ») نمی‌پذیرد ولی همزه می‌پذیرد . مانند: رُمان - ناصر و

۲- « الف » فقط در وسط کلمه می‌آید (هیچگاه در اول کلمه نمی‌آید) و گاهی اوقات به صورت « الف مقصوره (ی) در آخر کلمه ظاهر می‌شود ولی همزه در همه جا می‌آید . مانند: مؤمن - حتّی - صحراء - اکبر و

« انواع الف »

الف « منقلبه »	الف « ممدوده »	الف « مقصوره »
(تبدیل گشته)	(کشیده)	(کوتاه)
« ا »	« اء »	« ی »
قَوْلَ قَالَ	صحراء	کبری

« انواع همزه »

همزه‌ای که در اول کلمات باشد در عربی بر دو نوع است : « وصل - قطع »

همزه وصل : آن است که در ابتدای کلام و آغاز جمله به تلفظ درآید ولی در وسط سخن تلفظ نگردد و دو حرف قبل و بعد خود را به هم وصل کند به عبارت دیگر به همزه‌ای گفته می‌شود که در وسط دو کلمه قرار گیرد و طرفین آن ، در تلفظ به هم وصل می‌شوند ، یعنی : حرکت حرف قبل از خودش را به حرکت حرف بعد از خودش وصل می‌کند (خوانده نمی‌شود) . مانند : همزه « اِذْهَبْ » که اگر بگوئیم « اِذْهَبْ يَا رَجُلٌ » همزه تلفظ می‌شود ، اما اگر بگوئیم « يَا رَجُلٌ اِذْهَبْ » همزه تلفظ نخواهد شد . و یا مانند : مَاسْمُكٌ - بِاسْمٍ - يَا أَيُّهَا الَّذِيْنَ »

همزه قطع : آن است که چه در اول کلام آید و چه در وسط ، تلفظ شود . (خوانده می‌شود) . مانند : همزه « أَحْسِنِ » که هم در جمله « أَحْسِنِ يَا رَجُلٌ » و هم در جمله « يَا رَجُلٌ أَحْسِنِ » تلفظ می‌گردد و همچنین در جمله « يَا رَجُلٌ اِذْهَبْ » (ای مرد ببر) .

نکته: تفاوت همزه قطع و وصل

<p>اسم: همه قطعند (به جز این چند کلمه: اَسْم - اِبْن - اِثْنان - اِمْرَأه و)</p>	} کلمه
<p>ماضی: سه حرفی و چهار حرفی قطع و مابقی وصلند. مانند: اَمَرَ - اَذْهَبَ -</p>	
<p>مضارع: یک صیغه دارای همزه است (متکلم الوحده) که آن هم قطع است مانند: اَضْرَبُ</p>	
<p>امر: فقط صیغه مخاطب (امر بصیغه) دارای همزه هستند که همگی وصلند (به جز چهار حرفی که قطع است) مانند: اِذْهَبْ - اِسْتَغْفِرْ - اَذْهَبْ</p>	
<p>حرف: همه قطعند (جز همزه در حرف تعریف «ال») مانند: اَنْ - اِنَّ</p>	

بخش سوم: شاخه های اصلی قواعد ادبیات عربی:

۱- صرف ۲- نحو

همانگونه که می دانید در صرف، از اجزاء و در نحو از شکل و شمایل صحبت می کند لهذا اولین چیزی که در صرف مطرح می گردد « کلمه » است.

تعریف کلمه: لفظی است از برای معنی (معنی داشته باشد) و تک هم باشد و بر سه قسم است:

انواع کلمه:

۱- اسم: کلمه ای است که معنای مستقلی داشته و وابسته به زمانهای سه گانه نباشد (صرف نگردد) مانند: نام برای انسان، حیوان و اشیاء مثل محمد.